Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maass), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifa și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 130. Brașovŭ, Duminecă 12 (24) Iunie 1888.

Din causa S-lorŭ serbătorĭ ale Rosaliilorŭ, diarulu nu va apăre până Marțĭ séra.

Brașovŭ, 11 Iunie st. v. 1888.

În presera sërbătorilorŭ limbilorŭ cuvine-se së ne înfățișămŭ luptele grele ce încă și astădĭ este nevoitŭ a le purta multŭ cercatulŭ nostru poporŭ, pentru apërarea limbei sale.

Orĭ ce s'ar dice, orĭ câte combinațiunĭ politice s'ar face, unŭ lucru este și remâne netăgăduitŭ: lupta nóstră națională se concentréză în lupta pentru limbă.

Și niciodată în cursulŭ istoriei acéstă luptă nu a avutŭ unŭ caracterŭ mai seriosŭ ca în dilele nóstre, pentru că niciodată limba românéscă nu a fostŭ mai amenințată și mai resboită de cătră adversarii ei.

Decă limba unui poporŭ este puternica legătură, care dă timbrulŭ vieței sale individuale, atuncĭ prigonirile și uneltirile, ce au de scopŭ së slăbéscă și së nimicéscă acéstă sfântă legătură, suntŭ îndreptate chiar în contra vieței nóstre, a esistenței nóstre ca poporŭ românescŭ.

De aceea cestiunea dreptului nostru de limbă este mai multŭ decâtŭ o cestiune administrativă — cum nĭ-o presenteză mereu contrarii noștri — ea este o cestiune de esistență pentru poporulŭ românescŭ și dela buna ei deslegare depinde tótă libertatea și bunăstarea luĭ.

Acésta o sëmțimŭ cu toțiĭ, și dușmanii limbei nóstre îngrijescŭ cu prisosință, ca së nu mai stăm nicĭ unŭ momentŭ la îndoiélă că în adevërŭ așa este cum sëmțimŭ.

Căcĭ decă năvala, ce o dau șoviniștii ungurĭ din tóte părțile asupra limbei nóstre românescĭ este condusă numai și numai de motive politice-administrative, cum vreau ei së ne facă së credemŭ, atuncĭ de ce nu ii punŭ odată capëtŭ, după ce de multŭ limba nóstră a fostŭ scósă cu desëvërșire din viéța publică de statŭ și din administrațiune? De ce nu ne lasă së ne cultivămŭ în liniște idiomulŭ nostru în școle? De ce ne punŭ totŭ mai marĭ și mai multe pedecĭ, pe când ne refusă orĭ și ce sprijinŭ? De ce atâta urgiă în potriva limbei „valahe“ și a celorŭ carĭ nu vorŭ së se lapede de ea? De ce de-o parte se împiedecă înființarea de nouë institute de cultură românescĭ, de altă parte se amenință și puținele institute câte le mai avemŭ?

Nu considerațiunĭ de înaltă politică administrativă suntŭ motorulŭ agitării sistematice, ce s'a pusŭ în scenă de cătră șoviniștii ungurĭ în contra bisericelorŭ, școlelorŭ și reuniunilorŭ nóstre, ci pofta de contopire, nutrită cu atâta măestriă de decĭ de anĭ, este, care atacă aceste instituțiunĭ ale nóstre și le atacă în consciință, că ele representéză totŭ atâtea întăriturĭ ale limbei nóstre, îndërëtulŭ cărora se póte cultiva și desvolta individualitatea nóstră națională.

Este dér în jocŭ însăși esistența nóstră națională și în fața acestei împrejurărĭ trebue së ne întrebămŭ, decă noi Românii suntemŭ totŭ așa de conscii de ceea ce putemŭ së perdemŭ în acéstă luptă, pe câtŭ sunt de conscii adversarii noștri de ceea ce potŭ së câștige?

Së nu ne facemŭ ilusiunĭ. Lupta nóstră pentru limbă a întratŭ într'unŭ stadiu și mai greu ca celŭ de până acuma. N'avemŭ decâtŭ së urmărimŭ cele petrecute în timpulŭ din urmă spre a ne convinge despre acésta.

În fața acestei grave situațiunĭ este mai multŭ ca orĭ șĭ când necesarŭ ca së ne reculegemŭ și lăsândŭ la o parte micele neînțelegerĭ, së ne dămŭ mâna pentru apërarea comună.

Nu este acum timpulŭ de a ne sfădi între noi, ci trebue së ne gândimŭ cu toții, ce mësurĭ së luămŭ spre a ne pute apëra mai bine pe terenulŭ scolarŭ și bisericescŭ, singurulŭ ce a mai rĕmasŭ adĭ în posesiunea nóstră.

Și aicĭ trebue së repetămŭ ce amŭ mai disŭ pe la finea anului trecutŭ: Pe terĕmulŭ culturei nóstre naționale nu mai potŭ fi deosebirĭ, și deórece periculŭ este comunŭ trebue ca și apërarea nóstră së fiă comună.

Darear Dumnedeu ca bărbații noștri conducătorĭ, bisericescĭ și mirenĭ, së fiă inspirațĭ de geniulŭ bunŭ alŭ poporului nostru în aceste grele momente, și së pășéscă cu toții în înțelegere pentru apërarea limbei și a culturei nóstre multŭ prigonite!

Rusia și noulŭ împëratŭ germanŭ.

In Petersburgŭ — scrie „Neue fr. Presse“ — se crede posibilă o schimbare în gruparea de alianță a puterilorŭ. Orĭ póte numai se prefacŭ diplomații rușĭ a crede, că politica germană ar pute se-șĭ schimbe cărările? In adevërŭ ei se silescŭ a-o împinge pe cărărĭ laterale. Ette vëdită intențiunea Rusiei, de a câștiga pentru sine pe noulŭ împëratŭ germanŭ.

Spre scopulŭ acesta nu se crută nicĭ cu mașineria oficiósă, nicĭ cu manifestarea de atențiunĭ delicate. Deși împëratulŭ Fridericŭ III șĭ-a esprimatŭ dorința în testamentŭ ca principii statelorŭ străine së nu mai ostenéscă a asista la înmormêntarea luĭ și deși, în urma acésta, curțile europene n'au trămisŭ representanțĭ la înmormêntare, a luatŭ parte la ea marele duce Vladimir. Foile din Petersburg se întrecŭ în a se arăta amicabile față cu Germania și decă unele din ele, ca „Swjet“, facŭ escepțiune, intențiunea e totŭ aceeașĭ.

Noi celŭ puținŭ presupunemŭ, că propunerea ca Rusia së caute a se înțelege acum cu Austria și së spargă alianța germano-austriacă, nu este sinceră, ci este numai unŭ felŭ de avertisare a Germaniei. Cei din Petersburgŭ sciu prea bine câtŭ de puținŭ ar fi înclinată Austria de a schimba amiciția germană cu cea rusécă, decâtŭ ca ei së credă seriosŭ într'o încercare în acéstă privință. Rușii voiescŭ numai së zugrăvéscă pe părete posibilitatea unei înțelegerĭ ruso-austriace, spre a face së aibă mai multŭ efectŭ în Berlinŭ silințele pentru câștigarea amiciției germane. Aceste silințe caracteriséză în modŭ surprindëtorŭ situațiunea și ele arŭ pute, decă arŭ fi corectŭ aprețiate, së producă unŭ puternicŭ efectŭ tocmai acolo, unde ómenii se arată mai multŭ neliniștițĭ în urma schimbării domnitorului în Germania: în Francia.

9 Iunie 1848.

Diarele române de dincolo de munțĭ reîmprospeteză memoria dilei de 9 Iunie 1848, când acum 40 de anĭ a isbucnitŭ revoluțiunea la Izlazŭ.

„*Unirea*“ scrie între altele:

Revoluțiunea dela 1848, fù în istoria modernă a României alŭ doilea faptŭ măreţŭ, alŭ doilea popasŭ, spre mântuirea deplină internă și esternă, politică și socială a țĕreĭ.

Tudorŭ Vladimirescu curățise, la 1821, de străinĭ mai cu sémă tronulŭ Româniel, ilŭ redase țĕreĭ și o viéță nouă reîncepŭ.

Dér vecinĭ puternicĭ, cărora propășirea României le-a fostŭ, le este și le va fi unŭ spinŭ în ochĭ, luptară și isbutiră a substitui regimului cădutŭ unŭ regimŭ de protectoratŭ totŭ atâtŭ de odiosŭ Românilorŭ, totŭ atâtŭ de fatalŭ României, ca celŭ pe care ilŭ rĕsturnase pandurimea oltenă.

Aveamŭ Domnĭ Românĭ, dér Domnii realĭ erau consulii străinĭ, și mai cu sémă ai puterei protectóre;

ea ajunsese stăpână politicesce și lacomă cum e, întinse ghiara pentru a ne apuca și economicesce. Românii de atuncĭ, în frunte cu Câmpineanu, deteră peste laba ursului nordicŭ o lovitură atâtŭ de puternică încâtŭ elŭ șĭ-o retrase și își înghiți ura, lucrândŭ însë necontenitŭ, dér așteptândŭ vremĭ mai propice.

In țĕră, unii aveau numai datorii, ceilalțĭ, cei puținĭ, numai drepturĭ. Românulŭ, muncitorŭ de pămêntŭ, comerciantŭ, meseriașŭ, industriașŭ nu însemna nimicŭ în fața unui boierŭ; era privitŭ numai ca vită de muncă, ca unéltă de producere pentru traiulŭ trântorilorŭ din fruntea țĕrei; elŭ singurŭ plătea birurĭ; elŭ singurŭ își da copii la óste, elŭ singurŭ ducea tóte sarcinile și totŭ elŭ singurŭ n'avea nicĭ unŭ dreptŭ.

Căpitanulŭ Costache chiorulŭ, cu pilulŭ lui ferecatŭ, era legea țĕrei pentru orĭ-cine nu era boierŭ, și boierulŭ era tiranulŭ tuturorŭ celorŭ ce nu erau boierĭ.

Acésta este, în scurte cuvinte, starea de lucrurĭ în potriva căreia s'a resculatŭ poporulŭ românŭ la 1848; elŭ a sdrobit'o și a focut'o së dispară ca unŭ visŭ rĕu, căcĭ nu e putere omenéscă së țină peptŭ unui poporŭ încăldițŭ de dorulŭ dreptățiĭ și alŭ libertățiĭ; a sdrobit'o și șĭ-a clăditŭ o nouă sórte; 40 de anĭ trăit'a d'atuncĭ poporulŭ românŭ cu drepturile ce șĭ-a datŭ, cu ideile ce a revindicatŭ în 1848.

Și, aseménândŭ presentulŭ cu acelŭ trecutŭ blăstĕmatŭ, orĭ-ce Românŭ cu dreptŭ cuvêntŭ își póte dice: departe amŭ ajunsŭ!

„*România*“ reamintesce următorele dare istorice:

Acum patrudecĭ de anĭ, în diua de Mercurĭ 9 Iunie 1848, încă din revërsatulŭ zorilorŭ lunca portului Izlazŭ era înțesată de poporŭ din tóte stările socialĭ. In mijloculŭ mulțimei, părintele literaturei române dete cetire programului mișcărei prin care se proclamară drepturile omului pentru Românĭ, ér preotulŭ Radu Șapcă, asistatŭ de alțĭ doi clericĭ, după ce ceti capitolulŭ 37 din Ezechielŭ pentru sfânta înviere, improvisă rugăciunea următóre:

Dómne alŭ puterilorŭ și alŭ dreptățeĭ, ochii tĕi fiindŭ îndreptațĭ spre noi, privesce poporulŭ țĕrei îngenunchiatŭ înaintea Evangeliei și crucei tale. Elŭ nu cere decâtŭ dreptatea ta cea nemărginită. Ascultă'i rugăciunea, Dómne, întăresce'i brațulŭ, și vrăjmașii tĕi vorŭ fi învinșĭ. Varsă în sînu-i curagiulŭ, în inimă'i blândeța, în spiritu'i ordinea.

Dómne alŭ luminei, tu eștĭ acela, care rădicașĭ odată stîlpulŭ de focŭ pentru a conduce pe Moise în pustiĭ. Poruncesce, stăpâne, ângerului sfaturilorŭ celorŭ bune a se pogorî în mijloculŭ nostru și a ne povëțui în căile tale. Bine-cuvinteză din înălțimea cerurilorŭ stégurile nóstre încoronate cu crucea Fiiului tĕu multŭ iubitŭ, și fă-le, Dómne, a nu tălfăi decâtŭ pe calea ordinei, a adevëratei glorii.*)

In urma acestei locuțiunĭ, ambele stindarte, stropite cu aiasmă fură încredințate: unulŭ poporului de cătră Heliade, și altulŭ armatei, — compania din alŭ 5-lea regimentŭ de liniă ce se afla de față în mare ținută, — de cătră Tell. Astfelŭ fură proclamate drepturile și libertățile Românilorŭ la 1848.

Maghiarisarea copiilorŭ orfani slovacĭ.

Oficiulŭ orfanalŭ din comitatulŭ Trencinŭ sprijinesce cu multŭ zelŭ uneltirile de maghiarisare. La ordinulŭ guvernului ungurescŭ elŭ adună 85 de copii, pe carĭ ii trimise dilele acestea la Budapesta. Guvernulŭ, după cum cetimŭ în „Egyetértés,“ a hotărîtŭ së-i dea pe mâna unorŭ locuitorĭ din Aradŭ și împrejurime pentru ca së-i créscă și së-i facă „Maghiarĭ neaoșĭ.“ Fiecare orfanŭ este datŭ deja pe lângă contractŭ în îngrijirea unorŭ crescëtorĭ, carĭ suntŭ mai vërtosŭ industriașĭ din Aradŭ. In schimbŭ pentru-că li s'au dăruitŭ îngrijirei lorŭ acești copii, nu încape îndoiélă, dice „E—s,“ că fiecare industriașŭ la timpulŭ sĕu va reda statului totŭ atâța „Maghiarĭ neaoșĭ,“ carĭ au învĕțatŭ dela crescëtorii lorŭ iubirea de patriă, ce în „vitregulŭ ținutŭ alŭ comitatului Trencinŭ nu se pré silescŭ ca s'o învețe“.

Copii au fostŭ adușĭ sub conducerea solgăbirëului din Trencinŭ. 71 din acești copii suntŭ băețĭ, ér 14 suntŭ fete. Celŭ mai bĕtrânŭ dintre ei încă n'a împlinitŭ 12 anĭ. Unguresce numai doi sciu vorbi, între carĭ unulŭ este evreu.

SCIRILE DILEI.

Prințulŭ de corónă *Rudolf* a sositŭ împreună cu archiducele Otto în *Mostarŭ*, capitala Herțegovinei, unde a fostŭ

*) „Memoires sur l'histoire de la régeneration roumaine“, de I. Heliade Rădulescu, pag. 62—63.

primitŭ în modŭ entusiastŭ de poporațiune. Casele orașului erau decorate cu covóre, cu florĭ și stegurĭ negru-galbene. Țeranii din jurŭ s'au presentatŭ mai multŭ călărĭ. Au fostŭ organisate 2 banderii de câte o miiă de ómenĭ: Unulŭ în costumurĭ turcescĭ cu turbanŭ, celalaltŭ în portŭ naționalŭ serbescŭ cu căciula muntenegră, însĕ fără emblema Muntenegrului. La primire s'au distinsŭ mai alesŭ catolicii. După unŭ dejunŭ în casina oficerilorŭ, prințulŭ de corónă Rudolf a visitatŭ biserica catolică și moșeele.

*

Secerișulŭ în Ungaria este de rendulŭ acesta *puținŭ promițĕtorŭ*. Seceta îndelungată, ce a premersŭ ploilorŭ din dilele din urmă, a causatŭ marĭ stricăciunĭ, mai alesŭ grânelorŭ. După cum se raporteză din diferitele părțĭ, abia decă se póte spera la unŭ secerișŭ pe jumĕtate așa de bogatŭ ca în alțĭ anĭ bunĭ.

* * *

Din partea subcomitetului despărțĕmĕntului XII alŭ „Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ" s'au făcutŭ pașii necesarĭ pentru serbarea adunărei sale generale în estŭ anŭ c'am în a doua jumĕtate a lunei viitóre. Iulie a. c. în Ileanda mare, centrulŭ unui ținutŭ mai estinsŭ românescŭ, după ce în anulŭ trecutŭ din causa împrejurărilorŭ nefavorabile nu s'a fostŭ pututŭ întruni. Inteligența acelui ținutŭ va proba că se intereseză de progresulŭ culturalŭ alŭ națiunei și va da totŭ concursulŭ sĕu pentru ca acea serbare culturală sĕ fiă câtŭ de numerósă și sĕ se înscrie câtŭ de mulțĭ membrii la associațiune. — Așa ne comunică acésta unŭ corespondentŭ alŭ nostru dela Deșŭ.

* * *

Societatea acționarilorŭ călei ferate dintre Tergulŭ Mureșului și Reghinulŭ săsescŭ a avutŭ în cursulŭ anului trecut unŭ *câștigŭ curatŭ de 14,000 fl.*

* * *

Cismarii din Kezdi-Oșorheiu s'au intorsŭ dilele trecute supĕrațĭ dela tergulŭ din Giurgeu-Sânmiclăușŭ, căcĭ nu își putură vinde marfa lorŭ. *Tergulŭ a fostŭ cu desĕvârșire slabŭ* din causa lipsei totale de cumpărătorĭ. Unŭ Sĕcuiu cismarŭ, ne mai sciindŭ ce sĕ facă de nĕcasŭ, vĕndŭ o părechiă de cisme unui altŭ Sĕcui pentru 200 de fluere. Étă efectele politicei economice a guvernului unguresc!

* * *

Preotulŭ Stefanŭ *Bujița* din Zalha, preotŭ tînerŭ, teologŭ dela Gherla, fŭ pricopsitŭ dilele acestea, după cum ni se scrie, cu 30 de *argințĭ*. — Așa tînĕrŭ și totușĭ lacomŭ!

* * *

Aniversarea jubileului de 800 de anĭ alŭ Universitățiĭ din Bolonia fŭ salutată și de rĕposatulŭ împĕratŭ alŭ Germaniei Fridericŭ prin o epistolă frumósă și plină de spiritŭ. Acésta a fostŭ *ultima lui epistolă.*

* * *

Impĕrătésa Germaniei *Victoria* a anunțatŭ bĕtrânei împĕrătese *Augusta* mórtea soțului ei prin următórea depeșă: „Pentru uniculŭ tĕu fiiu plânge aceea, care era atâtŭ de mândră și fericită a fi soția lui; plânge cu tine, sĕrmană mamă. Nicĭ o mamă n'a avutŭ un asemenea fiiu. Fi tare și mândră în durerea ta. Adĭ dimineță încă mĭ-a spusŭ sĕ te salutŭ. — *Victoria.*"

* * *

Foia oficială din Petersburgŭ diec, că la serbările *jubileului de 900 de anĭ a trecerei Rușilorŭ* la creștinismŭ, ce se vorŭ ține la *Kiev*, se așteptă și Mitropolitulŭ ortodoxŭ din România cu 4 episcopĭ, ér din Muntenegru Monsiniorulŭ Hilarion și din Bulgaria mai mulțĭ preoțĭ. Foia guvernului adauge: „Toțĭ soții noștri de credință din străinătate, carĭ voiescŭ sĕ visiteze jubileulŭ din Kiev, vorŭ fi primițĭ *ca óspețĭ*, nu ca deputațĭ orĭ representanțĭ".

* * *

Următórele județe din România au *porturĭ pe Dunăre*, carĭ beneficiază de taxa de jumĕtate la sută: Mehedințĭ, Doljŭ, Romanațĭ, Teleormanŭ, Vlașca, Ilfovŭ, Ialomița, Brăila, Covurluiu, Tulcea și Constanța la mare. Porturile ce au celŭ mai mare venitŭ anualŭ suntŭ: Brăila cu 320,269 lei și unŭ capitalŭ depusŭ la cassa de depunerĭ de 1,859,806 lei; Galațĭ cu 290,253 lei și unŭ capitalŭ de 1,405,492 lei; Giurgiulŭ cu 69,277 lei și unŭ capitalŭ de 1,085,096 lei; celelalte nu trecŭ suma de 40—20 mii lei venitŭ și unŭ capitalŭ dela 200—154 mii lei. La încheiarea situațiunei financiare la 1 Aprilie 1887, „Curierulŭ financiarŭ" arată că capitalulŭ tuturorŭ porturilorŭ depusŭ la cassa de depunerĭ era de 5,836,894. Din acestŭ capitalŭ s'a cheltuitŭ pentru lucrărĭ de cheiurĭ, șosele etc. următorele sumĭ la diferitele porturĭ și anume: La Severinŭ pentru 236,400 lei. la Calafatŭ pentru 693,213 lei, Zimnicea 427.000, Oltenița 436,844 lei, Călărașĭ 467,744 lei, la Brăila 701.481 lei, ér la Galațĭ 381,000 lei.

* * *

D-lu Gabrielŭ Csósz ne rógă sĕ facemŭ cunoscutŭ publicului, că a închiriatŭ *băile calde carbolice dela Geoagiulŭ de susŭ* și în calitatea acésta promite că va face totŭ posibilulŭ pentru mulțămirea óspeților, la a cărora disposițiune va pune odăi corĕspundetóre. costŭ și serviciu regulatŭ. Prețulŭ promite a fi câtŭ se póte mai moderatŭ. La cerere va pune la disposiția călĕtorilorŭ și trăsura sa propria dela gara din Orăștiă până la băi de 3 orĭ pe sĕptemână, eventualŭ și în fiăcare di, cu prețŭ asemenea moderatŭ.

Imormĕntarea impĕratului Friedericŭ.

Raportorulŭ diarului „N. fr. Presse" descrie pe largŭ îmormĕntarea împĕratului germanŭ. Reproducemŭ și noi partea din urmă a interesantului sĕu raportŭ:

D'odată prin verdeță se arată roșia clădire a castelului (Fridrichskron), se vede cupola înfrumsețată cu trei figurĭ, despre carĭ contimporanii lui Fridericŭ celŭ mare diceau că representă pe dușmanele sale Maria Teresia, Elisabeta din Rusia și marchisa de Pompadour. Porțile castelului erau deschise. In curte se desfășură o strălucită privelisce militară. Uniforma gardei strălucea de îțĭ lua ochii, coifurile și cuirasele sclipeau câtŭ te ducea ochiulŭ, nu vedeai decâtŭ cavaleria. infanteria și artileria cu bateriĭ de câte 6 cai. Nu numai loculŭ din naintea castelului ci și aleiurile laterale din grădină erau tóte ocupate de soldațĭ. La drépta și la stânga dela minunatele covóră de verdeță erau postațĭ dragonii din gardă cu coifurile lorŭ aurite. In fundulŭ acestei priveliscĭ militare se găseau emblemele militare cu care împĕratulŭ Fridericŭ șĭ-a împodobitŭ castelulŭ sĕu: statue eroice, romane și grecescĭ, și gigantica columnă a Victoriei, alŭ cărei bratŭ, cu unŭ aerŭ triumfătorŭ, ține susŭ o cunună de dafinŭ. Trupele ajungŭ până aprópe de scară a castelului. Pe scară se aflau cununile și florile, carĭ n'au mai avutŭ locŭ în camera de doliu și în biserică.

Publiculŭ condoleantŭ se strînse pe terasă. Nu trecŭ multŭ, și începură a furnica uniformele de curte și tunicele maltesiane roșii. Cine n'avea decorații era atâtŭ de bătĕtorŭ la ochĭ încâtŭ îlŭ observai imediatŭ. Chiar și preoții carĭ veniseră aveau peptulŭ plinŭ de semne de recunoscință din partea împĕratului.

Afară de comitele Moltke și principele Bismarck carĭ au lipsitŭ precum au lipsitŭ și la îmormĕntarea împĕratului Wilhelm, aci vedea cineva concentrațĭ pe toțĭ câțĭ au ajutatŭ la crearea imperiului germanŭ, pe ómenii esecutivei și ai legislațiunei. pe cei carĭ pórtă pana și pe cei carĭ pórtă sabia, feudalĭ și liberalĭ, nobilĭ și cetățenĭ distinșĭ.

Dela marea ușă din mijlocŭ se întinde unŭ postavŭ negru. Scara până în grădină este de-asemenea învĕlită în negru. Josŭ la scară se află garda castelului în uniforma. pe care lĭ-a dat'o Frideric II cu căciulĭ de tinichea. cu tunicĭ albastre, cu eghilete albe, cu pantalonĭ albĭ și ghete albe. Lângă gardă stau pagii roșii, junkerii și vĕnătorii, în uniforme roșĭ, albastre și verdĭ, o combinațiune de culorĭ, care la lumina sórelui bate și mai tare la ochĭ și cu care verdeța din grădină constitue unŭ contrastŭ forte frumosŭ. La unŭ semnŭ datŭ asistenții intră în sala de scoicĭ. ai cărei părețĭ suntŭ îmbrăcațĭ în scoicĭ și prin unghiurile căreia se vĕdŭ grote sĕu tritonĭ din marmură albă. Imbulzéla este mare.

Erășĭ se aude semnalulŭ mareșalului supremŭ alŭ curței, alŭ principelui Radolin; dénsulŭ bate de trei orĭ cu toiagulŭ sĕu. Atuncĭ intră principesa moștenitóre de Baden. I se face locŭ: ea trece printr'unŭ spalirŭ, formatŭ de cei de față, în camera a doua. Aci nu potŭ întra decâtŭ membrii curței. Aci se află rĕposatulŭ împĕratŭ în cosciugulŭ sĕu. Noi nu pré puteamŭ vede în acéstă sală, numită sala Iaspis. Semnalulŭ mareșalului Curței se mai aude încă de multe orĭ, până când mai pe urmă vinŭ nepoții împĕratului cu guvernanta lorŭ. toțĭ îmbrăcațĭ în negru, afară de copilulŭ celŭ micŭ, care era în brațele doicei într'o haină albă. Imediatŭ după aceea, pe la órele 9 și jumĕtate, împĕratulŭ intră printr'o cameră laterală în sala Iaspis.

Corulŭ bisericescŭ începe, și predicatorulŭ curții Koegel spune o rugăciune, fiindŭ că predică n'a voitŭ însușĭ rĕposatulŭ împĕratŭ sĕ i se facă. Intr'aceea carulŭ funebru sosesce la scară. Soldații țînŭ gata baldachinulŭ pentru cosciugŭ. Unŭ servitorŭ pune frĕulŭ calului de predilecțiune alŭ împĕratului, rasă englesă. care se arată forte neastĕmpăratŭ și scutură mereu coma. Étă că se arată cosciugulŭ împĕratului. Tótă lumea salută. Musicele începŭ marșulŭ funebru și tobele începŭ sĕ rĕsune. Ceea ce se vede și se aude, se găsesce în deplină armonia: soldații. carĭ cu fața seriósă stau ca nisce statue, sunetulŭ musicilorŭ, care rĕsună în tóte părțile grădinei și sunetulŭ înfundatŭ alŭ tobelorŭ. Impĕratulŭ a eșitŭ afară și sta smirnă înaintea cosciugului. Dénsulŭ rĕmâne până când coperta de purpură de pe cosciugŭ a fostŭ acoperită cu cununĭ. După aceea se întórce, se duce înapoi până la ușa sălei și aci salută pe óspeții sĕi regalĭ. Impĕratulŭ, care mergea între regele Sacsoniei și principele de Walles, a datŭ apoi semnalulŭ de plecare. Mai în acelașŭ timpŭ sosesce și bĕtrâna împĕrătésă. mama rĕposatului împĕratŭ, într'unŭ scaun cu rotile; ea se uită cu jale la corteginlŭ pusŭ în mișcare. Cortegiulŭ trece încetŭ prin parculŭ dela Sansouci, printre pomĭ, ale cărorŭ ramurĭ suntŭ crescute unele într'altele și carĭ formeză o cupolă verde d'asupra trecĕtorilorŭ.

In drépta și în stânga este spalier. formatŭ de garde. cadețĭ, militarĭ, copii orfanĭ și invalidĭ. Cortegiulŭ trece apoi pe stradele Potsdamului, prin pórta Brandenbuorgiană. Pe la ferestre, prin pomĭ. pretutindenea mulțime de curioșĭ; verandele și locurile libere dinaintea caselorŭ suntŭ prefăcute în tribună. Cortegiulŭ se formeză acum în colóne late. Imediatŭ înaintea bisericei se ridică douĕ tribune, pe una se vĕdŭ cuvintele: „Ultima salutare a orașului natalŭ recunoscĕtorŭ." ér pe cea-laltă: „Odihnesce în pace împĕrate Frideric". La biserică aștepta împĕrătésa, marea ducesă de Baden și cele-lalte dómne ale curții. După sĕvĕrșirea serviciului bisericescŭ, cosciugulŭ lui Frideric III fŭ aședatŭ în cripta unde se află Fridericŭ Wilhelm IV și unde va și remâne până când se va face unŭ mausoleu pentru dênsulŭ."

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(2)

Sĕrbătórea limbilorŭ

traducere de I. Popŭ Reteganulŭ.

Unŭ ce însĕ rĕmâne pururea clarŭ în natură. Decă noi înzadarŭ ne frămĕntămŭ mintea. ca sĕ aflămu. *de ce* voiesce ea. ceea *ce* voesce, ea ne arată pururea forte lămuritŭ. Natura voesce deosebirea limbilorŭ. Acésta s'a adeveritŭ nu numai în trecutŭ, ci și în presentŭ. Am vĕdutŭ că progresulŭ. cultura. puterile nivelatóre nu numai se concentréză în puterea separatóre a idiomelorŭ. ci chiar intorsŭ, cu câtŭ progresămŭ mai tare, cu câtŭ vremŭ ca posessiunea lumei spirituale sĕ fiă comună tuturorŭ, cu atâtŭ mai marĭ suntŭ forțele ce se nascŭ în noi spre a ne apĕra limba; da. că noi în epoca electricitățiĭ timpulŭ și spațiulŭ mai că nu-lŭ vedemŭ disparĕndŭ, căcĭ stă la mijlocŭ resboiulŭ pentru limbĭ. Vedemŭ popóre. carĭ progreseză pe tóte terenele. carĭ se nevoescŭ a da copiilorŭ crescerea și instrucțiunea cea mai ingrijită, le vedemŭ adĭ dela înălțimea limbilorŭ lumei pogorîndu-se la idiómele lorŭ sĕrace și apĕrându-le pe acelea, chiar pentru că suntŭ idiomele *lorŭ* și nu ale lumei.

Belgia. care de seculĭ a înfloritŭ sub domnirea limbei francese, s'a înflăcăratŭ în deceniele ultime pentru idiomulŭ flamandŭ, ci insuflețirea e mai mare decâtŭ cérta pentru libertate și credință. Rusia, care cu puterea șĭ-a apropiatŭ o parte din Polonia, se încércă din resputerĭ, de decĭ de anĭ, a-i sugruma limba, căcĭ presimte. că nu-i asigurată din partea ei, până nu-i va omorî limba. Decă decĭ spiritulŭ omenimei și propășirea lui nu reclamă înavuțirea deosebirei limbilorŭ. ér natura totușĭ insistă spre acéstă deosebire, atuncĭ trebue sĕ recunóscemŭ cu siguritate. că limba nu póte fi numai și numai organulŭ spiritului.

Eu în adeveru credŭ, că limba mai multŭ este rostulŭ spiritului omenescŭ: ea este transmițĕtorulŭ unui lucru. ce este multŭ mai miraculosŭ, decâtŭ gândirea omenéscă, ea este rostulŭ *caracterului.* Fiă-ce poporŭ este unŭ caracterŭ propriu. și fisiognomia lui se împărtășesce prin limbă. Dér natura nu voesce numai tipurĭ, ea este unŭ adevĕratŭ artistŭ și vré individĭ. Și precum ea din milióne de ómenĭ nu a creatŭ doi întru tóte egalĭ în forma esterióră, în mărime, privire. mersŭ și colóre. așa n'a făcutŭ nicĭ dóue popóre a cărorŭ limbĭ sĕ nu fiă deosebite. De ce află ea plăcere în acéstă deosebire. spre ce-i póte servi, ca fiecare poporŭ sĕ-șĭ esprime cu alte sonurĭ și semne avuția spirituală. care este comună tuturorŭ: acésta nu-o putemŭ pricepe. Dér acésta trebue sĕ fiă — precumŭ este și trebue sĕ fiă caracterulŭ în individĭ. Și precum lângă libertatea spiritulŭ omenimei în genere e stimată și libertatea caracterului individualŭ, câtă vreme nu-i periclitată generalitatea, așa trebue sĕ remână sfântŭ și dreptulŭ unui poporŭ la limba sa. care este darulŭ naturei și sanctuarulŭ poporului.

De aci se esplică și escusă resboiulŭ pe morte, pe viĕță, ce-lŭ pórtă unŭ popor pentru limba sa, câtă vreme nu-i suntŭ tîmpite sêmțĕmintele. De aci se esplică că resboiulŭ va fi cu atâta mai înverșunatŭ, cu câtŭ progreséză sciințele naturale. Ne aducemŭ aminte, că „limbele universale" chiar în timpurile barbare au avutŭ mai mare terenŭ decâtŭ adĭ. In Ungaria era limba latină. în Rusia și Germania limba francesă suveranulŭ nedisputabilŭ alŭ lumei civilisate. alŭ clasei alese. Forța eternă a idiomului. care rostesce caracterulŭ poporului. a eșitŭ învingĕtóre. Eu credŭ că acésta lămuritŭ arată, că esența naturală și formală a limbei e în sine mai esențială și mai superioră. mai *matefisică*. decâtŭ esența spiritului. Potŭ dice că limba. mai puținŭ este organulŭ cugetului decâtŭ al instrucțiunei. *în prima liniă ea este artă* și servesce. sciinței numai ca tălmaciu

Limba este materia artelorŭ celorŭ mai sublime: ea este organulŭ *poesiei*, de sigurŭ că ea trebue sĕ întocméscă în viéța dilnică serviciulŭ esplicării și împărtășirei: ea este rostulŭ lipsei. Dér după ființa ei este o cântăreță și esprimă lucrurĭ. carĭ adesea i suntŭ și ei nepricepute și totușĭ numai așa se potŭ esprima. Aceste descoperirĭ însĕ nu sufer uniformitățĭ și regule. ele reclamă multiplitatea și diversitatea. imensitatea chiar De aceea limba este unŭ sanctuarŭ și de aceea posede ea inclinarea și putința propriei esistențe.

Acésta din urmă o are într'unŭ gradŭ neobicinuitŭ. precum adecă nu se

Incunosciințare și provocare.*)

Cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului română din Transilvania, ce se va ține în Abrudă în 5 Augustă ală anului curinte s. n. și ¢ilele următóre, se voră arangia: 1. In 7 Augustă escursiune și maialŭ la „Detunata.“ — 2. In 8 Augustă escursiune la minele erariale și la „Cetatea Romaniloră“ din Roșia montană. — 3. In 9 Augustă escursiune la cataracta și dealurile de melcĭ din Vidra interióră. — și a 4. In 10 Augustă escursiune la „Ghețarulă“ din Scărișóra.

P. T. Domnĭ, Dómne și Domnișóre, carĭ voescă a participa la menționata anare și la amintitele escursiunĭ, sunt rugațĭ a se insinua la subscrisulă celă multă până în 26 Iuliu ală anului curinte s. n. pentru ca comitetulă arangiatoră sĕ pótă face disposițiunĭ pentru cuartiră, trăsurĭ și caĭ, la din contră comitetulă arangiatoră nu va respunde pentru neajunsurĭ obveniende.

Abrudă, 21 Iuniu 1888 s. n.

In numele comitetului arangiatoră,

Mihaiu Cirlea
regiu notară publică.

Intemplărĭ diferite.

Inșelătoră. Poliția din Sibiiu a arestată ună vagabundă, care se ¢ice că ar fi de origine din Sătmară și care sub numele de Pollák Simon întreprinsă o colectă în Sebeșulă săsescă, Alba-Iulia, Teiușă, Aiudă, Blașiu, Mediașă, Sibiiu, Vizocna și Seliște. Documentele pe basa cărora vagabundulă întreprinse colecta erau suspecte și de aceea poliția din Sibiiu cerú informațiunĭ pe cale telegrafică dela vice-șpanulă din Sătmară. Informațiunile sosiră și se constată, că „ologulă“, care scia sĕ se prefacă așa de bine, că i-ar lipsi ună brață, era ună inșelătoră. Intr'aceea însĕ acestuia îĭ succese a-o lua la sănĕtósa fugindă din arestulă poliției.

In haremă. După cum scriu foile turcescĭ, Wassa-pașa, comandantulă corpului 5 de armată din Mesopotania, a răpită ¢ilele acestea nevasta unui proprietară turcă, cu numel Schafki-bey, și o duse în haremulă sĕu. Bărbatulă făcú totă posibilulu pentru ca sĕ-șĭ recapete nevasta răpită, a apelată la tóte forurile judecătorescĭ, dér înzadară. A recursă și la ministeriulă de rĕsboiu, de unde până acum nu 'i s'a dată nicĭ ună rĕspunsă. După cum se vede, sĕrmanulă bărbată își va recăpăta nevasta numai după ce pașeĭ i se va urĭ de ea.

*) Onorabilele Redacțiunĭ ale diareloră românе sunt rugate a reproduce acestă anunță.

Industria de casă.

Mercurea trecută, 8 (20) Iunie, s'a încheiată *Cursulă de industria de casă* ținută de d-nii institutorĭ din locŭ Georgiu *Moianŭ* și Candidă *Mușlea* cu tinerimea română din suburbiulă Scheiu.

Solemnitatea încheierii acestuĭ cursă a constată din o mică, dér frumósă esposițiă de variate manufacturĭ industriale ale învĕțăceiloră acestui cursă. Acéstă esposițiă a fostă arangiată în una din odăile scólei române de fete din Groveră și a constată din diferite împletiturĭ, cum d. e. mai multe felurĭ de coșurĭ, coșnițe pentru albine, pălării de paie, sticle îmbrăcate în impletiturĭ de sfóră, pantofĭ împletițĭ din sfóră cu multă măestriă, apoi bice de curele etc.

Mica esposițiune fú cercetată de un numĕră frumosă de dame și bărbațĭ, carĭ rĕmaseră fórte încântațĭ de progresele dovedite de micii elevĭ românĭ.

Abia după ună cursă de 8 lunĭ de ¢ile d-nii institutorĭ Moianŭ-Mușlea au sciută sĕ dobêndéscă ună resultată așa de frumosă și de îmbucurătoră cu elevii loră.

Zelulă d-loră pentru promovarea industriei de casă la poporulă nostru merită tótă lauda. Iĭ felicitămă și le ¢icemă: mereu înainte!

Teușă, în 20 Iuniu 1888.

On. D-le Redactoră! In unulă din Nrii recențĭ ai „Gaz. Trans.“ a țĭ binevoită a lua notiță despre viitorulă „Concertă“ împreunată cu „Jocă“ ce se va ține Duminecă în 1 Iuliu st. n. a. c. aicĭ.

Omulă iubitoră de binele și prosperarea nĕmului seu și în deosebĭ de progresulă nostru culturală și socială, omulă căruia 'i zace la inimă a ne vedé și pe noi desmeticițĭ din amorțélă nu póte sĕ privéscă cu indiferențĭ la acéstă întreprindere a nóstră.

Ișĭ va fi aducêndă aminte póte On. publicu cetitoră de îndemnările ce au premersă „petrecerei de veră“ în anulă trecută și de raportulă generală în care comitetulă arangiatoră șĭ-a chitată socotelile în publică, ișĭ va fi aducêndă aminte celŭ ce a urmărită cu atențiune mișcarea socială ce s'a născută între cetățenii orășelului Teușiu de cuvintele unui corespondentă ală D-Vóstră *„sĕ ne vedemŭ la anulă în Teușiu.“* în urma cărora aceiașĭ ómenĭ avêndŭ în vedere nobilulă scopă de binefacere s'au hotărîtu a pune la cale și în anulă acesta o convenire socială românéscă.

E însĕ mai pre susă de orĭce îndoiélă că mulțĭ voră fi nedumerițĭ cu privire la împrejurarea cum ajungă Teușenii sĕ arangeze pe lângă „petrecere“ și ună „Concertă,“ ună lucru ce până acuma în comuna nóstră nu s'a mai întêmplată ba credă că nicĭ în împrejurime. De bună sémă că ună concertă costă nu puține jertfe. Jertfele însĕ atuncĭ când suntă cine sĕ le facă, se facă. Și o jertfă face d-lă Iacobă Mureșianu, prof. de musică la școlile din Blașiu și redactoră ală valoróseĭ reviste musicale „Musa Română“, atuncĭ când nu cruță nimică numai și numai se ne pótă procura câteva momente de plăcere, veseliă și distracțiă. D-sa ne-a oferită binevoitorulă concursă.

De succesulă morală suntemă sigurĭ. Rĕmâne ca on. publică din părțile aceste sĕ asigure prin presența sa numerósă reușita acestuĭ concertă, căcĭ multora póte nu li se va mai da curêndă ocasiune sĕ audă pe acestă binemeritată compositoră ală nostru.

Sperândă că buna voință și spriginulă on. publică nu va lipsi, și promițêndă, că cei de aicĭ își voră face câtă numai se póte datoria față cu dênsulă, necruțândă nicĭ o jertfă încheiu cu cuvintele: „Sĕ ne revedemă câtă mai mulțĭ la 1 Iulie a. c. în Teușă“.

Teușianulă.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. ală „Gaz. Trans.“)

Budapesta, 23 Iunie. Comisiunea de patru a delegațiunei ungare a decisă de a propune în plenulă delegațiunei votarea creditului de 47 milióne.

Berlină. 23 Iunie. In cercurile informate se asigură, că discursulă tronului va avé ună caracteră pacinică, dér va accentua puterea armatei germane și alianțele încheiate. Parlamentulă germană se va deschide de cătră împĕratulă cu cea mai mare pompă.

Berlină. 23 Iunie. Faimele despre o întrevedere a Țarului cu împĕratulă Wilhelm II pară a fi nefundate.

Parisă, 23 Iunie. Senatulă a primită unanimă creditulă de 370 milióne în bugetulă estraordinară ală ministeriului de rĕsboiu.

DIVERSE.

Cum se cheltuescă banii. — S'a calculată că în timpulă Exposiției dela Barcelona vasele de rĕsboiu ale diferiteloră națiunĭ au trasă 24,712 focurĭ de tunŭ. Decă punemă, că fiecare încărcătură costă 100 de lei — ceea ce e puțină, póte unele din ele sĕ coste și 400 lei,—ajungemă că s'a cheltuită ca sĕ spargă urechile ómeniloră 2,471,200 lei.

O ploie de diamante. Invĕțații rușĭ au descoperită o spuză de diamante micĭ într'ună meteorolită căḑută în apropiere de Kiev. Étă că și cerulă e fabricantă de diamante, nu numai pămêntulă nostru.

Scrisorea unui nepotă. „Scumpe unchiule! Acea diplomă de licență, care era visulă vieții dumitale, o căpătai în fine. Acuma... poțĭ sĕ te ducĭ din lume mulțămită, precum ¢iceai! — *Nepotă devotată.*“

Cursulă pieței Brașovă

din 23 Iunie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.46	Vend.	8.48
Argintă românescu .	„	850	„	8.51
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.—	„	10.02
Lire turcescĭ . . .	„	11.30	„	11.32
Imperialĭ	„	10.30	„	10.32
Galbinĭ	„	5.89	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	112.—	„	113.
Discontulu		6½—8% pe anŭ.		

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Iunie st. n. 1888.

Renta de aură 4%	101.50
Renta de hârtia 5%	88.10
Imprumutulă căiloră ferate ungare .	151.90
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostă ungare (1-ma emisiune) . .	95.80
Amortisarea datoriei căiloru ferate de ostă ungare (2-a emisiune) . .	126.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostă ungare (3-a emisiune) . .	115.75
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.90
Bonurĭ rurale Banatu-Timișă . . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.70
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vină ungurescă	99.75
Imprumutulu cu premiulă ungurescă	127.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.75
Renta de hârtiă austriacă	79.95
Renta de argintă austriacă	81.35
Renta de aură austriacă	111.—
Losurĭ din 1860	138.30
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	862.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	293.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	297.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.99
Mărcĭ 100 împ. germane	61.82½
Londra 10 Livres sterlinge	126.15

Bursa de Bucurescĭ.

Cotă oficială dela 9 Iunie st. v. 1888.

	Cump.	vend.
Renta română 5%	90—	91.—
Renta rom. amort. 5% . . .	91.½	92.½
Renta convert. 6%	89.—	90.—
Impr. oraș. Buc. 10 fr. . . .	35.—	38. —
Credit fonc. rural 7% . . .	105.—	106.—
„ „ „ 5% . . .	89.¾	70.¼
„ „ urban 7%	107.—	107.¾
„ „ „ 6%	98.—	99.—
„ „ „ 5%	85.½	86.—
Banca naț. a Rom. 500 Lei. .	945.—	960.—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . . .	220.—	225.—
Ac. de asig. Națională. . . .	—.—	—.—
Auru contra bilete de bancă .	16.¾	17.—
Bancnote austr. contra aură. .	2.—	22.—
Auru contra argintă sĕu bilete	16.—	16.¾
Florină valóre austriacă . . .	2.01	2.

Editoră și Redactoră responsabilă:
Dr. Aurel Mureșianu.

---

mai află la alte creațiunĭ ale naturei. Multe din creațiunile naturei s'au nimicită, dela aspide până la insectele cele mai micĭ suntă tipurĭ mórte, carĭ nu mai esistă, chiar așa și limbĭ de care se scie numai că odinióră au esistată. Dér e admirabilă, câtă de mare e puterea propriei esistențe a limbei chiar la mórtea ei, față de a animaleloră preistorice compuse din carne și óse. Plante și animale, carĭ s'au stinsă, vorbescă prin scheletele și petrificatele ce le aflămă în adêncimĭ, limba reînviă decă descoperimă și numai ună fragmentă din ea.

Egiptologulă descifréză din tăblițe de scriere și semne săpate, pe care noi nu le cunóscemă, informațiunĭ despre persóne și lucrurĭ, pe carĭ noi nu le cunóscemă, într'o limbă noue necunoscută. Așa eternă este fiăcare limbă, câtă ea *și din mormêntă sbiéră și vre a fi cunoscută*, când nimenĭ nu mai trăiesce, din cei ce ară avé trebuință de ea.

In fața acestei puterĭ mixte și esterne, ar fi o crimă, decă nu o ridiculositate, a pune principiulă durĭ ală sciinții nóstre, care șĭ-a inscrisă pe standardulă sĕu lupta pentru esistință și care pe celă slabă l'a condamnată la mórte pentrucă numai celă mai tare are dreptulă sĕ trăiéscă. Décă totă atâtă de ridiculă este și misiunea împăcătóre, care cu-o „limbă a lumii“ voesce sĕ pună capĕtă la orice neegalitate, oricărei neînțelegerĭ și orĭ-cărui rĕsboiu. Da, volapükulă ar fi la tótă întêmplarea ceva gigantică, de nu cumva chiar prin scopulă sĕu de totă gigantică ar deveni ridiculă.

Ce? atotputința unui boldă ală naturei face, ca sĕ ne nascemă într'o limbă și sĕ murimă pentru dênsa — și apoi acésta sĕ fiă destituită prin combinațiunile unui învĕțatoră, care își pune cele 24 de litere ale alfabetului într'ună săculeță pentru de a le scóte de acolo ca și la loteriă? De aceea s'au întêmplată atâtea rĕsboie pentru limbă fiindcă popórele ne potă comunica în aceeașĭ limbă, *nu se înțelegă și pricepă* unele pe altele? Ore este limba numai ună mijlocă de comunicațiune în têrgulă celă mare ală vieții? Décă ar sta lucrulă astfeliu, atuncĭ natura nu ar fi așteptată volapükulă. Limbele suntă opere de ale naturei, ele suntă tipulă și trăsura caracteristică a sufletului popóreloră și *spiritulă*, care voesce sĕ dea tuturoră popóreloră o *singură* limbă, ar trebui mai întâiu sĕ verse în ele ună singură sufletă, dér atuncĭ rĕmasă bună, lume fără de mângâiere!

Nu, rĕscumpărarea nu îndeșertu s'a anunțată ómeniloră în limbĭ împărțite, ei ar fi respins'o décă li s'ar fi anunțată în forma unui volapuk cerescă.

Tóte aceste, decă voimă a lua lucrulă în seriosă, ne pună în sĕrbătórea limbiloră de focă pe cugete adêncĭ și totodată practice. Ne arată, că mulțimea limbiloră își are partea sa umbrósă. *Spiritulă* omenescă nu are lipsă de ea, pentru *sciință* ea este o pedecă, pentru comerciu și comunicațiune ună adevĕrată obstaculă. De aceea pentru cultura și nobilitarea spirituală este ună rĕu a voi sĕ'nțelegĭ numai o limbă și o sĕlbătăciă din cele mai ridiculóse sĕ urăscĭ o limbă.

Dér vai de poporulă acela, care este indiferentă cătră limba sa. Ce dică, poporulă? Poporulă e una cu limba sa și fără de aceea nicĭ nu se póte cugeta ca poporă deosebită. Dér vai de poporulă acela, a cărui pătură cea mai bună și mai alésă nu ține cu tăriă la limba națiunei și nu o pune mai pre susă de tóte tesaurele naționale și personale! Dér totdeodată vai și de acea națiune, care își închipuesce, că numai așa își póte asigura esistența sa, décă va asupri și ucide limbele altoră popóre: ea se luptă contra unei forțe majore, chiar și atuncĭ când cei micĭ suntă de totă slabĭ.

Limba e o forță, care în apĕrare e de totă puternică, în atacă însĕ fără de putere. Totă ce se póte face pentru dênsa este cultivarea pacinică și necurmată a bunuriloră ei. Sciința — și și sciința limbistică își are în acéstă procesă rolulă sĕu salutară, de conservatóre — niciodată se nu se prea rădice! Ea nu are altă rolă décât a fi onestă, deóre-ce nu este altŭ-ceva, decâtă ună depositară. Creatorulă și inmulțitorulă nu e învĕțatorulă, ci poetulă. Limba e poesiă și acea limbă, care are poeții cei mai marĭ, va deveni mai mare și se va stinge mai târḑiu. Și totușĭ, de că teorĭ când vorbescă apostolii se rădică plebea învĕțată, își bate jocă și ḑice: Plinĭ suntă de vinulă celŭ dulce!

Nru 6796—1888. 16 M.3—2

CONCURSŬ.

Pentru ocuparea postului de practicantŭ magistratualŭ, devenitŭ vacantŭ și împreunatŭ cu unŭ salariu anualŭ de 450 fl. se escrie prin acésta concursŭ.

Competenții pentru acestŭ postŭ au ca se documenteze, cumcă în decursulŭ unui cursŭ de învĕțămêntŭ de 4 ani, au absolvatŭ studiile juridice, și că au depusŭ celŭ puținŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ.

Reflectórele petițiuni corespundĕtórŭ instruite au de a se așterne celŭ multŭ până în 4 Iulie a. c. după prândŭ la 5 óre subscrisului magistratŭ.

Brașovŭ, 16 Iunie 1888.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Rugăm pe d-nii abonați ca la reinoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.